

Noțiunea „soț”, în sensul dispozițiilor dreptului Uniunii privind libertatea de ședere a cetățenilor Uniunii și a membrilor familiilor lor, cuprinde soții de același sex

Deși statele membre sunt libere să autorizeze sau să nu autorizeze căsătoria homosexuală, ele nu pot împiedica libertatea de ședere a unui cetățean al Uniunii prin refuzul de a acorda soțului său de același sex, resortisant al unei țări non-UE, un drept de ședere derivat pe teritoriul lor

Domnul Relu Adrian Coman, resortisant român, și domnul Robert Clabourn Hamilton, resortisant american, au locuit împreună timp de patru ani în Statele Unite înainte de a se căsători la Bruxelles în anul 2010. În luna decembrie 2012, domnul Coman și soțul său au solicitat autorităților române să le fie comunicată procedura și condițiile în care domnul Hamilton putea, în calitate de membru al familiei domnului Coman, să obțină dreptul de a locui în mod legal în România pe o perioadă mai mare de trei luni. Această cerere se întemeia pe directiva privind exercitarea libertății de circulație¹, care permite soțului unui cetățean al Uniunii care și-a exercitat această libertate să se alăture soțului său în statul membru în care acesta din urmă locuiește.

Răspunzând la această solicitare, autoritățile române i-au informat pe domnii Coman și Hamilton că acesta din urmă beneficia numai de un drept de ședere pe o perioadă de trei luni, pentru motivul, printre altele, că el nu putea fi calificat în România drept „soț” al unui cetățean al Uniunii, întrucât acest stat membru nu recunoaște căsătoriile între persoanele de același sex („căsătorii homosexuale”).

Domnul Coman și domnul Hamilton au introdus în aceste condiții o acțiune în fața instanțelor române prin care solicitau constatarea existenței unei discriminări pe criteriul orientării sexuale, în ceea ce privește exercitarea dreptului de liberă circulație în Uniune. Fiind sesizată cu o excepție de neconstituționalitate ridicată în cadrul acestui litigiu, Curtea Constituțională (România) întreabă Curtea de Justiție dacă domnul Hamilton intră în sfera noțiunii de „soț” al unui cetățean al Uniunii care și-a exercitat libertatea de circulație și trebuie, prin urmare, să i se acorde un drept de ședere permanentă în România.

Prin hotărârea pronunțată astăzi, Curtea amintește mai întâi că directiva privind exercitarea libertății de circulație reglementează doar condițiile de intrare și de ședere ale unui cetățean al Uniunii în alte state membre decât cel al cărui resortisant este și că ea nu poate constitui temeiul unui drept de ședere derivat în favoarea resortisanților unui stat non-UE, membri ai familiei unui cetățean al Uniunii, în statul membru al cărui resortisant este acest cetățean. Directiva nu este, așadar, susceptibilă să constituie temeiul unui drept de ședere derivat în favoarea domnului Hamilton în statul membru al cărui resortisant este domnul Coman, România. Curtea amintește însă că, **în anumite cazuri, unor resortisanți non-UE, membri ai familiei unui cetățean al Uniunii, care nu pot beneficia, în temeiul dispozițiilor directivei, de un drept de ședere derivat în statul membru al cărui resortisant este acest cetățean, li se poate recunoaște un asemenea drept în temeiul articolului 21 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea**

¹ Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO 2004, L 158, p. 77, rectificări în JO 2004, L 229, p. 35, și în JO 2005, L 197, p. 34, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56).

Uniunii Europene (dispoziție care conferă în mod direct cetățenilor Uniunii dreptul fundamental și individual de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre).

Curtea arată în continuare că condițiile de acordare a acestui drept de ședere derivat nu trebuie să fie mai stricte decât cele prevăzute de directivă pentru acordarea unui asemenea drept de ședere unui resortisant al unui stat non-UE, membru al familiei unui cetățean al Uniunii care și-a exercitat dreptul de liberă circulație stabilindu-se într-un stat membru, altul decât cel al cărui resortisant este.

Curtea constată că, în cadrul directivei privind exercitarea libertății de circulație, noțiunea „soț”, care desemnează o persoană legată de o altă persoană prin căsătorie, este neutră din punctul de vedere al genului și este, așadar, susceptibilă să înglobeze soțul de același sex al unui cetățean al Uniunii. Curtea precizează însă că starea civilă a persoanelor, care cuprinde normele referitoare la căsătorie, este o materie care intră în competența statelor membre și că dreptul Uniunii nu aduce atingere acestei competențe, statele menționate fiind astfel libere să prevadă sau să nu prevadă căsătoria homosexuală. Ea amintește de asemenea că Uniunea respectă identitatea națională a statelor membre, inerentă structurilor lor fundamentale politice și constituționale.

Curtea consideră cu toate acestea că refuzul unui stat membru de a recunoaște, exclusiv în scopul acordării unui drept de ședere derivat unui resortisant al unui stat non-UE, căsătoria acestui resortisant cu un cetățean al Uniunii de același sex legal încheiată într-un alt stat membru este susceptibil să împiedice exercitarea dreptului acestui cetățean de liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre. Aceasta ar face ca libertatea de circulație să varieze de la un stat membru la altul în funcție de dispozițiile de drept național care guvernează căsătoria între persoanele de același sex.

În aceste condiții, Curtea amintește că libera circulație a persoanelor poate face obiectul unor restricții independente de cetățenia persoanelor în cauză, cu condiția ca aceste restricții să se întemeieze pe considerații obiective de interes general și să fie proporționale cu obiectivul legitim urmărit de dreptul național.

În această privință, ordinea publică, invocată în speță drept justificare pentru a restrânge dreptul de eliberă circulație, trebuie interpretată în mod strict, astfel încât sfera ei să nu poată fi stabilită unilateral de fiecare stat membru fără exercitarea unui control din partea instituțiilor Uniunii. **Obligația unui stat membru de a recunoaște, exclusiv în scopul acordării unui drept de ședere derivat unui resortisant al unui stat non-UE, o căsătorie homosexuală încheiată într-un alt stat membru** conform dreptului acestui stat nu aduce atingere instituției căsătoriei în acest prim stat membru. În special, această obligație **nu impune acestui stat membru să prevadă, în dreptul său național, instituția căsătoriei homosexuale**. În plus, o asemenea obligație de recunoaștere exclusiv în scopul acordării unui drept de ședere derivat unui resortisant al unui stat non-UE nu aduce atingere identității naționale și nici nu amenință ordinea publică a statului membru în cauză.

Curtea amintește în sfârșit că o măsură națională care este de natură să împiedice exercitarea liberei circulații a persoanelor nu poate fi justificată decât dacă această măsură este conformă cu drepturile fundamentale care sunt garantate de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Întrucât dreptul fundamental la respectarea vieții private și de familie este garantat la articolul 7 din cartă, Curtea arată că și din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului reiese că relația pe care o are un cuplu homosexual este susceptibilă să intre în sfera noțiunii „viață privată”, precum și a noțiunii „viață de familie” la fel ca cea a unui cuplu heterosexual care se află în aceeași situație.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Nancho Nanchev ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106